

แบบคำถามที่ประชาชนให้ความสนใจ และสอบถาม
ประจำเดือน เมษายน ๒๕๖๖
ส่วนการทะเบียนทั่วไป

คำถามที่ ๑. กรณีผู้ทำพินัยกรรมตายและเปิดพินัยกรรมแบบธรรมดาแล้ว ผู้จัดการมรดกในพินัยกรรมต้องทำอะไร สามารถถือพินัยกรรมไปที่กรมที่ดิน ไปธนาคาร จัดการตามพินัยกรรมได้หรือไม่

คำตอบ สามารถถือพินัยกรรมไปติดต่อสำนักงานที่ดินหรือธนาคารที่ทรัพย์มรดกตั้งอยู่ได้ทันที ผู้จัดการมรดกมีสิทธิ์และหน้าที่จะทำการอันจำเป็น ตามคำสั่งแจ้งชัดแห่งพินัยกรรมเพื่อจัดการมรดกและแบ่งปันรับมรดกตามมาตรา ๑๗๑๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำถามที่ ๒. นาง ก มีคำสั่งศาลคดีถึงที่สุดให้ นาย ข รับผิดชอบ ด.ญ. ค. เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย และจ่ายค่าเลี้ยงดูบุตร สำนักทะเบียนอำเภอจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป จดทะเบียนรับรองบุตร หรือแนะนำให้ นาง ก นำคำสั่งศาลไปใช้โดยไม่ต้องจดทะเบียนรับรองบุตร ขอทราบวิธีปฏิบัติตามที่กฎหมายและระเบียบที่กำหนด

คำตอบ กรณีศาลมีคำสั่งให้ นาย ข รับผิดชอบ ด.ญ. ค เป็นบุตรด้วยกฎหมาย ตามกรณีดังกล่าว สำนักทะเบียนอำเภอจะต้องดำเนินการรับผิดชอบรับรองบุตรให้กับผู้ร้องตามมาตรา ๑๕๔๘ แห่ง พ.พ.

คำถามที่ ๓. กรณีการเปลี่ยนชื่อตัว มีความจำเป็นหรือไม่ ที่ชื่อจะต้องมีความหมายตามพจนานุกรมเท่านั้น เนื่องจากไปยื่นขอเปลี่ยนชื่อตัวที่สำนักทะเบียนอำเภอระบุว่าไม่สามารถเปลี่ยนได้ เนื่องจากชื่อที่ตั้งไม่มีความหมายตามพจนานุกรม โดยชื่อที่ตั้งไม่ขัดต่อมาตรา ๖ ตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ขอทราบแนวทางปฏิบัติ

คำตอบ การตั้งชื่อตัวของบุคคลสัญชาติไทยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. ต้องไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย พระนามของพระราชินี หรือราชทินนาม และไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย ตามมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ และข้อ ๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. ต้องเป็นคำหรือพยางค์เดียวกันจะเว้นวรรคไม่ได้ และห้ามมิให้ระบุชื่อตัวร่วมกับหรือประกอบกับคำเชื่อมอักษร สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายใด ๆ ที่มีได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับทะเบียนชื่อบุคคล ตลอดจนชื่อนั้นต้องมีความหมายหรือคำแปลที่กำหนดในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานหรือพจนานุกรมฉบับอื่น ใช้ตัวสะกดตัวการันต์ถูกต้องตามหลักภาษาไทย และต้องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและความสงบเรียบร้อยของสังคม ตามนัยหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๕๘๐๖ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๒ ประกอบกับหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๐๑ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๗๘๑๐ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ (อยู่ในคู่มือทะเบียนชื่อบุคคลฯ เล่มสีน้ำเงิน หน้า ๑๘๔, ๑๗๐ และหนังสือเวียน สน.บพ. ปี ๒๕๖๔)

๓. กรณีนายทะเบียนท้องที่พิจารณาเห็นว่าชื่อนั้นไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ - ๒ ย่อมสามารถสั่งไม่อนุญาตให้เปลี่ยนชื่อนั้นดังกล่าว โดยแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเป็นลายลักษณ์อักษรในคำขอแบบ ข.๑ เพื่อให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๔

คำถามที่ ๔. ข้าพเจ้าเคยเปลี่ยนนามสกุลเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่ไปเปลี่ยนชื่อสกุลสูญหาย ไปขอคัดที่สำนักงานเขตที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน เจ้าหน้าที่แจ้งว่าไม่สามารถคัดให้ได้ เจ้าหน้าที่ได้ให้แบบรับรองข้อมูลทะเบียนราษฎรสามารถนำมาใช้แทนหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อสกุล (แบบ ช.๕) ได้หรือไม่

คำตอบ ๑. การเปลี่ยนชื่อสกุลของบุคคลสัญชาติไทยก่อนวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ (ก่อนระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ) จำนวน ๘ กรณี ได้แก่ (๑) การเปลี่ยนชื่อสกุลกรณีการสมรส (๒) การสิ้นสุดการสมรส (๓) การรับรองบุตร (๔) การรับบุตรบุญธรรม (๕) การเลิกรับบุตรบุญธรรม (๖) การเปลี่ยนชื่อสกุลตามบิดา (๗) การเปลี่ยนชื่อสกุลตามมารดา และ (๘) การเปลี่ยนชื่อสกุลกรณีกลับมาใช้ชื่อสกุลเดิมของตน จะเป็นการปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕ โดยผู้ที่ประสงค์จะเปลี่ยนชื่อสกุลกรณีดังกล่าวจะต้องยื่นคำร้อง ท.ร.๓๑ ต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เพื่อขอแก้ไขรายการชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) และเมื่อมีความจำเป็นต้องแสดงหลักฐานการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการดังกล่าว ย่อมสามารถใช้เอกสารหลักฐานต่าง ๆ เช่น แบบรับรองข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร (ท.ร.๑๒) ทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ทะเบียนการหย่า (คร.๖) ใบสำคัญการหย่า (คร.๗) หรือทะเบียนรับบุตรบุญธรรม (คร.๑๔) เป็นต้น ตามนัยหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๐๖๔๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ (อยู่ในคู่มือทะเบียนชื่อบุคคลฯ เล่มสีน้ำเงิน หน้า ๑๓๔)

๒. สำหรับการเปลี่ยนชื่อสกุลตามข้อ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมา จะเป็นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยผู้ที่ประสงค์จะเปลี่ยนชื่อสกุลจะต้องยื่นคำขอตามแบบ ช.๑ ต่อนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอที่ตนมีชื่อในทะเบียนบ้าน เมื่อนายทะเบียนท้องถิ่นเห็นว่าถูกต้องก็จะสั่งอนุญาตในคำขอ และออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช.๕ ให้ผู้ยื่นคำขอนำไปเป็นหลักฐานประกอบการยื่นคำร้อง ท.ร.๓๑ ต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอแก้ไขรายการชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๑๕

คำถามที่ ๕. กรณีที่บิดามารดาหย่าร้างกัน บุตรใช้ชื่อสกุลตามมารดา สามารถเปลี่ยนมาใช้ชื่อสกุลบิดาได้หรือไม่ (ไม่สามารถติดต่อมารดาได้เลย) เคยไปติดต่อที่อำเภอแต่เจ้าหน้าที่ให้นำมารดามารับรอง (บิดามารดาหย่าร้างกันตั้งแต่บุตรเกิด) ขอทราบแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คำตอบ หลักการเปลี่ยนชื่อสกุลของบุตรมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีบุตรเป็นผู้เยาว์ที่ยังไม่สามารถแสดงเจตนาในการขอเปลี่ยนชื่อสกุลเองได้ และบุตรนั้นอยู่ในความปกครองดูแลของบิดา ให้นายทะเบียนท้องถิ่นที่สอบปากคำบิดาถึงความจำเป็นที่ร้องขอ พร้อมทั้งแสดงหลักฐานเอกสารหรือบันทึกปากคำให้ปรากฏเหตุผลที่มารดาไม่สามารถไปให้ปากคำต่อนายทะเบียนท้องถิ่นไว้ประกอบการพิจารณาอนุญาต แต่หากบุตรบรรลุนิติภาวะแล้วย่อมเป็นสิทธิของบุตรที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเอง ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๒/ว ๑๓๐๓ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ (อยู่ในคู่มือทะเบียนชื่อบุคคลฯ เล่มสีน้ำเงิน หน้า ๒๓๔)

๒. กรณีบุตรเป็นผู้เยาว์ที่สามารถแสดงเจตนาในการขอเปลี่ยนชื่อสกุลเองได้แล้ว แต่ผู้เยาว์ก็ไม่สามารถยื่นคำขอเปลี่ยนชื่อสกุลได้ด้วยตนเอง จะต้องให้ผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้ยื่นคำขอเปลี่ยนชื่อสกุลแทนผู้เยาว์ ตามนัยหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๒๕๑๗๑ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ (อยู่ในคู่มือทะเบียนชื่อบุคคลฯ เล่มสีน้ำเงิน หน้า ๒๘๘ - ๒๘๘)